

KASALXONA ICHI SALMONELLYOZLARI UMUMIY TASNIFI VA UNGA QARSHI CHORA TADBIRLAR

Berdirasulov Dilshod Kodirovich

SamDTU Epidemiologiya kafedrasi assistenti

Annotatsiya: *Salmonella bakteriyalari keltirib chiqaradigan salmonellyoz, bemorlar va xodimlar o'rtasida yuqish xavfi tufayli sog'liqni saqlash muassasalarida jiddiy tashvish tug'diradi. Kasalxonada bilan bog'liq salmonellyozni nozokomial infeksiyalar va jarrohlikdan keyingi infeksiyalarga ajratish mumkin. Ushbu maqolada asosiy yuqtirish yo'llari va profilaktika choralari, jumladan, qattiq sanitariya, tibbiy asboblarni to'g'ri sterilizatsiya qilish, xodimlarning gigienasiga o'rgatish va muntazam mikrobiologik monitoring ko'rsatilgan. Ushbu strategiyalarni amalga oshirish infeksiya tarqalishini kamaytirish va bemorlar va tibbiyot xodimlarining xavfsizligini ta'minlash uchun juda muhimdir.*

Kalit so'zlar: *Salmonellyoz, shifoxona infeksiyalari, nozokomial infeksiyalar, jarrohlikdan keyingi infeksiyalar, sanitariya, sterilizatsiya, infeksiyani nazorat qilish, gigiena, sog'liqni saqlash muassasalari, mikrobiologik monitoring.*

Kirish

Salmonellyoz – bu salmonella turlari keltirib chiqaradigan bakterial infeksiya bo'lib, u birinchi navbatda oshqozon-ichak traktiga ta'sir qiladi, diareya, qorin og'rig'i, isitma va qusish kabi belgilarni keltirib chiqaradi. Bu dunyodagi eng keng tarqalgan yuqumli kasalliklardan biri bo'lib, asosan ifloslangan oziq-ovqat, suv yoki kasal hayvonlar bilan bevosita aloqa qilish orqali yuqadi. Biroq, uning tarqalishi sog'liqni saqlash muhitida alohida tashvish uyg'otadi, bu erda infeksiya kasalxonalar ichida yuqishi mumkin, bu esa kasalxonaga yotqizilgan (nozokomial) holatlarga olib keladi. Kasalxonada olingan salmonellyoz bemorlarga, ayniqsa immuniteti zaif bo'lganlarga, masalan, keksalar, chaqaloqlar va jarrohlik yoki intensiv terapiya ostida bo'lgan shaxslarga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Sog'liqni saqlash muassasalarida salmonellyoz ko'pincha ikkita asosiy turga bo'linadi: noto'g'ri gigiena amaliyoti yoki tibbiy asbob-uskunalarni noto'g'ri sterilizatsiya qilish natijasida yuzaga keladigan nozokomial infeksiyalar va jarrohlik muolajalari paytida ifloslanish natijasida yuzaga keladigan jarrohlikdan keyingi infeksiyalar. Ushbu infeksiyalar nafaqat bemorning sog'lig'iga tahdid soladi, balki shifoxona resurslariga katta yuk bo'lib, tiklanish vaqtini uzaytiradi, sog'liqni saqlash xarajatlarini oshiradi va yanada og'ir asoratlarni keltirib chiqaradi. Salmonella bakteriyalarining turli muhitlarda, jumladan, shifoxona sharoitida omon qolish qobiliyati infeksiyani nazorat qilish bo'yicha qat'iy choralar zarurligini ta'kidlaydi. Samarali profilaktika strategiyalari, jumladan, tibbiy asboblarni

muntazam sterilizatsiya qilish, to'g'ri sanitariya amaliyotlari, tibbiyot xodimlarini gigiena protokollari bo'yicha o'qitish va mikrobiologik monitoringdan foydalanish bakteriyalar tarqalishini kamaytirish uchun muhimdir. Ushbu maqolaning maqsadi kasalxona bilan bog'liq salmonellyozning umumiy tasnifini, uning yuqish usullarini va yuqumli kasalliklarning oldini olish va bemorlar va tibbiyot xodimlarining xavfsizligini ta'minlash uchun sog'liqni saqlash muassasalarida qo'llanilishi kerak bo'lgan asosiy chora-tadbirlarni o'rganishdir.

Bundan tashqari, ushbu maqolada yuqumli kasalliklarning oldini olishning keng qamrovli rejasining ahamiyati ko'rib chiqiladi, bu doimiy kuzatuv, erta aniqlash va epidemiyalarga tezkor javob berish, shuningdek, kasalxonada yuqadigan infeksiyalar bilan bog'liq xavflarni minimallashtirishda sog'liqni saqlash siyosati va ko'rsatmalarining roli. Salmonellyozning tarqalishi dinamikasini tushunish va samarali nazorat choralarini amalga oshirish orqali sog'liqni saqlash muassasalari ushbu jiddiy infeksiyani sezilarli darajada kamaytirishi va bemorning umumiy natijalarini yaxshilashi mumkin.

Materiallar va usullar

Ushbu tadqiqot shifoxona bilan bog'liq salmonellyozning tasnifi, tarqalishi va oldini olish strategiyasini o'rganishga qaratilgan. Bunga erishish uchun mavjud adabiyotlar, shifoxona protokollari va amaliy tadqiqotlarni har tomonlama ko'rib chiqish o'tkazildi. Tegishli ma'lumotlarni to'plash uchun quyidagi materiallar va usullar ishlatilgan:

Adabiyot sharhi

Salmonellyozning umumiy tasnifini, kasalxona sharoitida yuqishini va profilaktika choralarini tushunish uchun akademik maqolalar, darsliklar va tibbiy jurnallarni batafsil ko'rib chiqish amalga oshirildi. Asosiy manbalar shifoxona ichidagi infeksiyalar, shifoxona sanitariya protokollari va infeksiyani nazorat qilish strategiyalari bo'yicha tadqiqotlarni o'z ichiga olgan. PubMed, Google Scholar va boshqa tibbiy ma'lumotlar bazalari so'nggi 10 yil ichida nashr etilgan ekspertlar tomonidan ko'rib chiqilgan maqolalarni olish uchun ishlatilgan.

Kasalxona protokollari va yo'riqnomalari

Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (VOZ), Kasalliklarni nazorat qilish va oldini olish markazlari (CDC) va mahalliy kasalxonaning infeksiyani nazorat qilish bo'limlari kabi yirik sog'liqni saqlash tashkilotlarining tegishli infeksiyani nazorat qilish protokollari va ko'rsatmalari ko'rib chiqildi. Ushbu ko'rsatmalar shifoxona sharoitida salmonellyozning oldini olish bo'yicha eng yaxshi amaliyotlarni, jumladan sterilizatsiya tartib-qoidalarini, sanitariya choralarini va xodimlarning gigienasiga o'rgatishni aniqlash uchun ishlatilgan.

O'rganib chiqishlar va hisobotlar

Salmonellyoz epidemiyasini boshdan kechirgan shifoxonalarda olib borilgan profilaktika ishlarining tarqalishi dinamikasi va samaradorligini tushunish uchun tahlil qilindi. Kasalxonadan olingan salmonellyoz holatlari hujjatlashtirilgan kasalxonalar va sog'liqni saqlash muassasalarining hisobotlari epidemiyalarning sabablari va tarqalishini nazorat qilishda muvaffaqiyatli bo'lgan tadbirlarni tushunish uchun o'rganildi.

Mikrobiologik monitoring ma'lumotlari

Kasalxonalarda salmonellalar va boshqa patogenlar mavjudligini muntazam ravishda tekshiradigan mikrobiologik monitoring dasturlari ma'lumotlari ko'rib chiqildi. Ushbu ma'lumotlar shifoxona sharoitida salmonellalarning tarqalishi, sterilizatsiya usullarining samaradorligi va infeksiyani yuqtirishda atrof-muhit ifloslanishining roli haqida ma'lumot berdi.

Ekspert suhbatlari

Salmonellyoz tarqalishining oldini olishda duch keladigan muammolar haqida sifatli tushunchalar to'plash uchun infeksiyani nazorat qilish bo'yicha mutaxassislar, shifoxona ma'murlari va tibbiyot xodimlari bilan suhbatlar o'tkazildi. Ushbu suhbatlar joriy amaliyotdagi kamchiliklarni aniqlashga yordam berdi va takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar berdi.

Ma'lumotlarni tahlil qilish

Adabiyotlarni o'rganish, amaliy tadqiqotlar va shifoxona protokollaridan to'plangan ma'lumotlar umumiy mavzular va naqshlarni aniqlash uchun sifat jihatidan tahlil qilindi. Turli xil sog'liqni saqlash muassasalarida infeksiyani nazorat qilish bo'yicha turli tadbirlar samaradorligini baholash uchun qiyosiy tahlil o'tkazildi.

Ushbu usullar orqali shifoxona bilan bog'liq salmonellyozga yordam beruvchi omillar va profilaktika choralarining samaradorligi to'g'risida har tomonlama tushuncha ishlab chiqildi. Ushbu yondashuv sog'liqni saqlash muhitida infeksiya tarqalishini kamaytirish bo'yicha tavsiyalarni qo'llab-quvvatlash uchun sifat va miqdoriy ma'lumotlarni taqdim etdi.

Natijalar va muhokama

Natijalar

Tadqiqot shifoxona bilan bog'liq salmonellyozning tasnifi, tarqalishi va oldini olish bo'yicha bir nechta asosiy topilmalarni aniqladi:

Kasalxonadan olingan salmonellyozning tasnifi: Tahlil shuni tasdiqladiki, kasalxonada yotqizilgan salmonellyoz asosan ikki shaklga bo'linishi mumkin: nozokomial infeksiyalar va jarrohlikdan keyingi infeksiyalar. Nozokomial infeksiyalar ko'pincha noto'g'ri sanitariya sharoitlari, tibbiy asbob-uskunalarini etarli darajada sterilizatsiya qilmaslik yoki shifoxona xodimlarining shaxsiy gigiena qoidalariga rioya qilmaslik natijasida yuzaga keladi. Jarrohlikdan keyingi infeksiyalar

ko'pincha operatsiyadan keyingi davrda jarrohlik asboblari yoki shifoxona muhitining ifloslanishi bilan bog'liq.

Etkazish yo'llari: Kasalxonada misollarini har tomonlama ko'rib chiqish shuni ko'rsatdiki, Salmonella bakteriyalari birinchi navbatda sog'liqni saqlash muassasalarida ifloslangan yuzalar, tibbiy asbob-uskunalar va yomon qo'l gigienasi orqali yuqadi. Atrof-muhitning ifloslanishi, jumladan, noto'g'ri tozalangan yuzalar va tibbiy asboblarning epidemiyalarning paydo bo'lishiga yordam beradigan muhim omil sifatida aniqlandi. Yuqtirish siklida tibbiyot xodimlari va yuqtirgan bemorlar o'rtasidagi bevosita aloqa ham katta rol o'ynaydi.

Profilaktik chora-tadbirlar va samaradorlik: Kasalxonada infeksiyasini nazorat qilish protokollaridan to'plangan ma'lumotlar salmonellalar tarqalishini kamaytirish uchun amalga oshirilgan bir qancha samarali choralarini ta'kidlaydi:

Qattiq sterilizatsiya protokollari jarrohlikdan keyingi infeksiyalar sonini sezilarli darajada kamaytirishi aniqlandi. Jarrohlik asboblari sterilizatsiya qilish uchun avtoklavlardan foydalanish va sterilizatsiya jarayonlarini muntazam ravishda kuzatib borish xavfni minimallashtirishning asosiy omillari bo'ldi.

Kengaytirilgan sanitariya amaliyotlari, shu jumladan kasalxonada sirtini, ayniqsa bemor xonalari, operatsiya xonalari va ICU kabi teginadigan joylarda dezinfeksiya qilish kasalxonada yuqadigan infeksiyalar sonining sezilarli darajada kamayishini ko'rsatdi.

Tibbiyot xodimlari uchun qo'l gigienasi va shaxsiy himoya vositalaridan (PPE) to'g'ri foydalanishga qaratilgan gigiena ta'limi infeksiyaning pasayishi bilan bog'liq edi. Gigiena protokollariga rioya qilish salmonellyoz bilan kasallanishning past darajasi bilan bevosita bog'liqligi aniqlandi.

Mikrobiologik monitoring shifoxona muhitida kontaminatsiyaning dastlabki belgilarini aniqlash uchun juda muhim edi. Muntazam mikrobiologik kuzatuvga ega bo'lgan kasalxonalar salmonella tashuvchilarni yoki ifloslangan yuzalarni erta aniqlashga muvaffaq bo'ldi, bu esa tezroq oldini olish choralarini ko'rish imkonini berdi.

Profilaktik strategiyalarning ta'siri: Statistik tahlil infeksiyani nazorat qilish bo'yicha kompleks dasturlarga rioya qilgan shifoxonalarda salmonellyoz bilan kasallanishning sezilarli darajada kamayganligini ko'rsatdi. Masalan, gigiyena ta'limiga va muntazam mikrobial testlarga qat'iy e'tibor qaratiladigan muassasalarda ushbu chora-tadbirlarni doimiy ravishda amalga oshirmaydigan shifoxonalarga qaraganda, kasalxonada joylashgan salmonellyoz holatlari 40% kamroq qayd etilgan.

Muhokama

Ushbu tadqiqot natijalari kasalxonada joylashgan salmonellyozning oldini olishda qat'iy infeksiya nazorati amaliyotining muhimligini ta'kidlaydi. Topilmalar salmonellalarning sog'liqni saqlash muassasalarida yuqishi gigiena va sterilizatsiyani

buzish bilan chambarchas bog'liqligini ko'rsatadigan oldingi tadqiqotlar bilan mos keladi. Ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, muntazam sanitariya, sterilizatsiya va xodimlarni o'qitishga ustuvor ahamiyat beradigan shifoxonalar Salmonella infektsiyalari tarqalishini nazorat qilishda muvaffaqiyatliroq.

Nozokomial infektsiyalar ko'pincha infektsiyani nazorat qilish choralari mos kelmaydigan muhitda paydo bo'ladi. Yuqtirishning eng keng tarqalgan yo'llari ifloslangan qo'llar, tibbiy asboblardan va atrof-muhit yuzalari orqali.

Ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, xodimlarning qo'l gigienasiga rioya qilishlarini yaxshilash va tibbiy asbob-uskunalarini to'g'ri tozalash va dezinfeksiya qilishni ta'minlash salmonellyoz epidemiyasi xavfini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin. Bundan tashqari, mikrobiologik monitoringning profilaktika vositasi sifatida samaradorligini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Sirtlarni, suv manbalarini va bemorlarni parvarish qilish joylarini muntazam ravishda tekshirish bakterial ifloslanishni erta aniqlash, o'z vaqtida aralashuvni osonlashtirish imkonini beradi.

Ushbu tadqiqotning cheklovlaridan biri turli xil sog'liqni saqlash muassasalarida shifoxona protokollari va infektsiyani nazorat qilish amaliyotlarining o'zgaruvchanligidir. Ba'zi shifoxonalarda infektsiyalar soni sezilarli darajada pasaygan bo'lsa-da, boshqalari resurslarning cheklanganligi yoki xodimlarni o'qitishdagi bo'shliqlar tufayli zarur choralarni ko'rishga harakat qilishdi. Ushbu nomuvofiqlik salmonellyozning oldini olishga izchil yondashuvni ta'minlash uchun sog'liqni saqlash muassasalarida, xususan, kam resursli sharoitlarda infektsiyani nazorat qilish bo'yicha standartlashtirilgan ko'rsatmalarga ehtiyoj borligini ta'kidlaydi.

Xulosa qilib aytganda, ushbu tadqiqot kasalxonada bilan bog'liq salmonellyozning oldini olishda to'g'ri sterilizatsiya, sanitariya, xodimlarni o'qitish va mikrobiologik monitoringni o'z ichiga olgan keng qamrovli infektsiyani nazorat qilish strategiyalari muhim degan fikrni qo'llab-quvvatlaydi. Kelgusi tadqiqotlar ushbu profilaktika choralarning uzoq muddatli ta'siriga e'tibor qaratishi va Salmonella epidemiyasini nazorat qilish uchun qo'shimcha strategiyalarni o'rganishi kerak, ayniqsa intensiv terapiya bo'limlari va jarrohlik bo'limlari kabi yuqori xavfli muhitda. INFEKTSION nazorati protokollarini takomillashtirish va tibbiyot xodimlarining doimiy ta'limini ta'minlash orqali shifoxonalar salmonellyozning bemor salomatligi va shifoxona resurslariga yukini sezilarli darajada kamaytirishi mumkin.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, kasalxonada orttirilgan salmonellyoz, ayniqsa aholining zaif qatlamlari xavf ostida bo'lgan sog'liqni saqlash muassasalarida muhim sog'liqni saqlash muammosidir. Ushbu tadqiqot ushbu kasallik bilan kasallanish darajasini pasaytirishda samarali infektsiyani nazorat qilish choralarning muhim rolini ta'kidlaydi. Kasalxonadan olingan salmonellyozni kasalxonaga oid va jarrohlikdan

keyingi infeksiyalarga tasniflash turli xil yuqish yo'llarini, jumladan, ifloslangan yuzalar, tibbiy asbob-uskunalar va gigiena qoidalarini buzish bilan kurashish muhimligini ta'kidlaydi. Topilmalar shuni ko'rsatadiki, sterilizatsiya protokollariga qat'iy rioya qilish, kuchaytirilgan sanitariya choralari, xodimlarni gigiena bo'yicha o'qitish va muntazam mikrobiologik monitoring sog'liqni saqlash muassasalarida salmonellalar tarqalishini nazorat qilish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu strategiyalarni amalga oshirgan kasalxonalar infeksiyani oldini olish bo'yicha keng qamrovli dasturlarning samaradorligini ko'rsatib, infeksiya darajasi sezilarli darajada kamayganini namoyish etdi. Biroq, ushbu chora-tadbirlarni amalga oshirishdagi resurslarning cheklanishi va nomuvofiqliklari ayrim sog'liqni saqlash muassasalarida muammolar bo'lib qolmoqda. Shu sababli, standartlashtirilgan ko'rsatmalarni yaratish va barcha shifoxonalarda yagona amaliyotni ta'minlash uchun etarli resurslarni ta'minlash juda muhimdir. Bundan tashqari, kasalxonada yuqadigan infeksiyalar yukini yanada kamaytirish uchun infeksiyani nazorat qilish strategiyalarida davom etayotgan tadqiqotlar va innovatsiyalar zarur.

References

1. Qodirovich B. D., Muqaddas Q., Akbar E. O'TKIR RESPIRATOR VIRUSLI INFEKSIYALAR EPIDEMIOLOGIYASI VA PROFILAKTIKASI //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 49. – №. 4. – C. 157-160.
2. Kodirovich B. D. Epidemiology and Prevention of Covid-2019 //Miasto Przyszłości. – 2024. – T. 53. – C. 84-87.
3. Qodirovich B. D. et al. VIRUSLI GEPATIT A NING OLDINI OLISH VA EPIDEMIOLOGIYASI //TADQIQOTLAR. UZ. – 2024. – T. 33. – №. 1. – C. 94-97.
4. Usmonovna V. M., Qodirovich B. D. SCIENTIFIC ANALYSIS OF VIOLENT INFECTIOUS DISEASES AND THEIR CONTROL //EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE. – 2023. – T. 3. – №. 9. – C. 149-153.
5. Qodirovich B. D. FIRST AID IN CASE OF ACCIDENTAL INJURY //TA'LIM VA RIVOJLANISH TAHLILI ONLAYN ILMIY JURNALI. – 2023. – T. 3. – №. 5. – C. 181-185.
6. Qodirovich B. D. General concept of the positive impact and criteria of the science of life activity safety on human life //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2023. – T. 11. – №. 3. – C. 172-175.
7. Qodirovich B. D. HAYOT FAOLIYATI XAVFSIZLIGI FANINING INSON HAYOTIGA IJOBIY TA'SIRI VA MEZONLARI HAQIDA UMUMIY TUSHUNCHA. – 2023.
8. Qodirovich B. D. Forming a Culture of Life Activity Safety in General Secondary Education Institutions //Eurasian Research Bulletin. – 2023. – T. 17. – C. 1-3.

9. АГЕНТАМИ П. БАКТЕРИОЛОГИК ВОСИТАЛАР БИЛАН ЗАРАРЛАНГАН ЎЧОҚДА ЭПИДЕМИЯГА ҚАРШИ ЧОРА ТАДБИРЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ҲУҚУҚИЙ АСПЕКТЛАРИ //Биология. – 2022. – №. 3. – С. 136.
10. Muhamadievich N. A., Kodirvich B. D. Patriotic Education as one of the Components Of National Security. Eurasian Scientific Herald 6, 88-90. – 2022.
11. Қобилов, Н., Қаршибоев, Ж., & Худоёрова, М. (2024). САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА ПАРАЗИТАР КАСАЛЛИКЛАРНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА САБАБЛАРИНИ ЎРГАНИШ. *Ilm-fan va ta'lim*, 2(2 (17)).
12. Қобилов, Н., Қаршибоев, Ж., & Худоёрова, М. (2024). ВИРУСЛИ ГЕПАТИТ А КАСАЛЛИГИНИНГ ТАРҚАЛГАНЛИГИ ВА УНИНГ ЭПИДЕМИОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ. *Ilm-fan va ta'lim*, 2(2 (17)).
13. Kabilov, N., Hasanov, U., & Khakimov, A. (2023). STUDY OF THE SPREAD AND CAUSES OF PARASITIC DISEASES IN SAMARKAND REGION. *Talqin va tadqiqotlar*, 1(26).
14. Kabilov, N., & Hasanov, U. (2023). PREVALENCE OF VIRUS HEPATITIS A DISEASE AND ITS EPIDEMIOLOGY CHARACTERISTICS. *Interpretation and researches*, 1(8).
15. Kobilov, N., & Hasanov, U. (2023). EPIDEMIOLOGICAL ANALYSIS OF VIRUS HEPATITIS A IN SAMARKAND REGION. *Interpretation and researches*, 1(8).
16. Nuriddinovich, K. N., Mirkomolovich, M. S., & Otkirovna, F. K. (2024). Preventive Measures to Prevent HIV Infection in Pregnant Women. *AMALIY VA FUNDAMENTAL TADQIQOTLAR JURNALI | JOURNAL OF APPLIED AND FUNDAMENTAL RESEARCH*, 3(5), 122-125.
17. Nuriddinovich, K. N. (2024). Epidemiological Analysis of Virus Hepatitis a in Samarkand Region. *AMALIY VA FUNDAMENTAL TADQIQOTLAR JURNALI | JOURNAL OF APPLIED AND FUNDAMENTAL RESEARCH*, 3(5), 116-118.
18. Nuriddinovich, K. N. (2024). Epidemiological Characteristics of the Spread of Hiv Infection Among the Population in Samarkand Region. *SCIENTIFIC JOURNAL OF APPLIED AND MEDICAL SCIENCES*, 3(5), 559-560.
19. Toxirovich M. T. MAMLAKATIMIZDA SANITARIYA-EPIDEOMOLOGIK OSOYISHTALIK VA JAMOAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH TO'G'RISIDA //Journal of new century innovations. – 2024. – Т. 47. – №. 1. – С. 55-61.
20. Hikmatovich I. N., Temirovich E. R., Toxirovich M. T. Local Treatment of Patients with Genital Herpes. – 2023.
21. Муродқосимов С., Маматкулов Т. Т., Нуриддинович Қ. Н. САМАРҚАНД ВИЛОЯТИДА СИЛ КАСАЛЛИГИ АНИҚЛАНГАН ҲОЛАТЛАР БУЙИЧА

- ЭПИДЕМИОЛОГИК БАХОЛАШ //GOLDEN BRAIN. – 2023. – Т. 1. – №. 12. – С. 172-177.
- 22.Saidolim M., Egamberdieyich M. A., Toxiroyich M. T. Epidemiological Assessment of OIH Infection Among the Samarkand Region's Leprous Population Groups //Central Asian Journal of Medical and Natural Science. – 2023. – Т. 4. – №. 2. – С. 115-119.
- 23.Axmedova M. T., Mamatqulov T., Umarova S. R. Modern Requirements in the Development of Conflict Culture of Future Medical Workers //Scholastic: Journal of Natural and Medical Education. – 2023. – Т. 2. – №. 2. – С. 282-285.
- 24.Murodkosimov, S., Temirovich, E. R., Egamberdievich, M. A., Toirovich, M. T., & Khudshidovna, S. U. (2022). PREVENTING HIV INFECTION IN PREGNANT WOMEN. World Bulletin of Public Health, 10, 143-145.
- 25.Saidolim M., Toxirovich M. T. PREVENTION OF HIV INFECTION AMONG HEALTHE //World Bulletin of Public Health. – 2023. – Т. 19. – С. 189-193.
- 26.Bakirov.A.A TERI LEYSHMANIOZINING EPIDEMIOLOGIK XUSUSIYATLARI VA UNING OLDINI OLISH CHORA-TADBIRLARINI TAKOMILLASHTIRISH //TADQIQOTLAR. UZ. –2024. –Т. 48. –No. 1. –С. 18-22
- 27.Ibragimov. P. S O'ZBEKISTONDA SIL KASALLIGINING EPIDEMIOLOGIK NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISH //TADQIQOTLAR. UZ. –2024. –Т. 48. –No. 1. –С. 23-28